

11.3 Підвищення кваліфікації та тренажерна підготовка фахівців в закладах післядипломної морської освіти в умовах воєнного стану

С погляду на сучасний стан освітнього процесу у морських закладах вищої освіти (ЗВО), слід визначити, що значна увага приділяється освіті дорослих у багатьох міжнародних акціях, деклараціях, конвенціях, рішеннях та інших документах міжнародних організацій, де робиться акцент на можливість продовження освіти у зрілому віці, як одному з прав людини. Нині вона розглядається як шлях подолання кризи системи морської освіти, яка не в достатній мірі задовольняє потреби особистості у професійному становленні, а суспільства у високоякісних фахівцях для експлуатації автоматизованих суден з роботою у скороченому екіпажу, від яких принципово залежать перспективи не тільки працевлаштування та економічний розвиток у державі, але й престиж професії моряка. Обумовлено це перш за все унікальністю професії моряка і роллю її в житті кожної людини, яка пов'язала своє життя з морем. Так, серед багатьох показників, за якими вимірюється рівень розвитку окремих країн, народів, спільнот взагалі, найпомітнішим є інтелектуальний потенціал, тобто рівень і якість освіти, яку надає держава у ЗВО.

Згідно висновків ЮНЕСКО, достатнього рівня національного благополуччя, який відповідав би світовим стандартам, нині і в майбутньому можуть досягти лише ті країни, в яких 40-60 % працездатного населення становитимуть особи з вищою освітою. Водночас визнано, для того щоб будь-які соціально-економічні, політичні реформи набули незворотного характеру і були реалізовані у повному обсязі, необхідно принципово по-новому (за змістом, характером) перенавчити не менш 25% дорослого, працездатного населення [261].

Основними вимогами до вищої морської освіти в Україні, в період коли держава знаходиться в умовах воєнного стану, проблема якості освіти набуває важливого стратегічного значення. По-перше, від якості підготовлених фахівців морського профілю, залежить не тільки економічний розвиток держави, але й

рівень безпеки судноплавства, по-друге, висока якість та професіоналізм підготовлених фахівців забезпечує їх конкурентноспроможність на ринку морської праці. В сучасних умовах, морська освіта в Україні базується на принципах доступності, фундаменталізації підготовки, безперервності, гуманістичності, демократизму, варіативності, створення інноваційного простору на основі освітньої і наукової підтримки, адаптації до міжнародних, норм, стандартів і основних положень європейського простору вищої морської освіти, самовизначення людини до формування своєї професійної кар'єри на принципах соціальної справедливості, відповідальності, загальнолюдських цінностей [262].

Морська доктрина України на період до 2035 року чітко визначила шлях подальшого розвитку морської галузі та підкреслила, що «зменшення кількості суден під українським прапором, високий рівень внутрішньогалузевого безробіття, зовнішня трудова міграція є для українських моряків фактично єдиною можливістю працювати за фахом, підтримувати відповідний рівень кваліфікації та зберігати професійну придатність. До пріоритетних національних інтересів на морі належать задоволення потреб суспільства, економіки і держави у використанні ресурсів моря, посилення позиції України серед провідних морських держав, а також забезпечення безпеки шляхом:

збереження кадрового потенціалу українських моряків на конкурентному світовому рівні шляхом належного виконання вимог Міжнародної конвенції з підготовки та дипломування моряків і несення вахти 1978 року (з манільськими поправками) (ПДНВ) приведення національних стандартів, що стосуються знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, у відповідність із зазначеною конвенцією; здійснення спеціальної підготовки та підвищення кваліфікації осіб командного складу у вищих навчальних закладах;

розроблення та виконання комплексного плану оновлення кадрового потенціалу морського транспорту відповідно до інноваційної моделі розвитку морської індустрії, відновлення системи післядипломної підготовки фахівців; забезпечення високих соціальних стандартів для моряків;

підтримка і поширення у суспільстві морських традицій, пропаганда морської діяльності, забезпечення шанобливого ставлення до працівників морського транспорту на прикладі морських держав з найвищою оцінкою Світового економічного форуму щодо якості портової інфраструктури [264].

Слід підкреслити, що інноваційний шлях розвитку морської освіти можна забезпечити тільки за умови формування покоління людей, які виконують свої професійні обов'язки з творчим мисленням та працюють за новими підходами. Таким чином державні стандарти підготовки, підвищення кваліфікації та дипломування моряків і вимоги до їх компетентності побудовані на національних вимогах та традиціях щодо компетентності осіб командного складу суден, ЗВО морського профілю повинні забезпечувати підготовку і підвищення кваліфікації, яка має структуру, відповідну освітню професійним програмам (ОПП), щодо освітніх компонентів матеріалу, процедур, методів навчання та тренажерного устаткування, які необхідні для досягнення вимог компетентності осіб командного складу суден у відповідності з вимогами Конвенції ПДНВ.

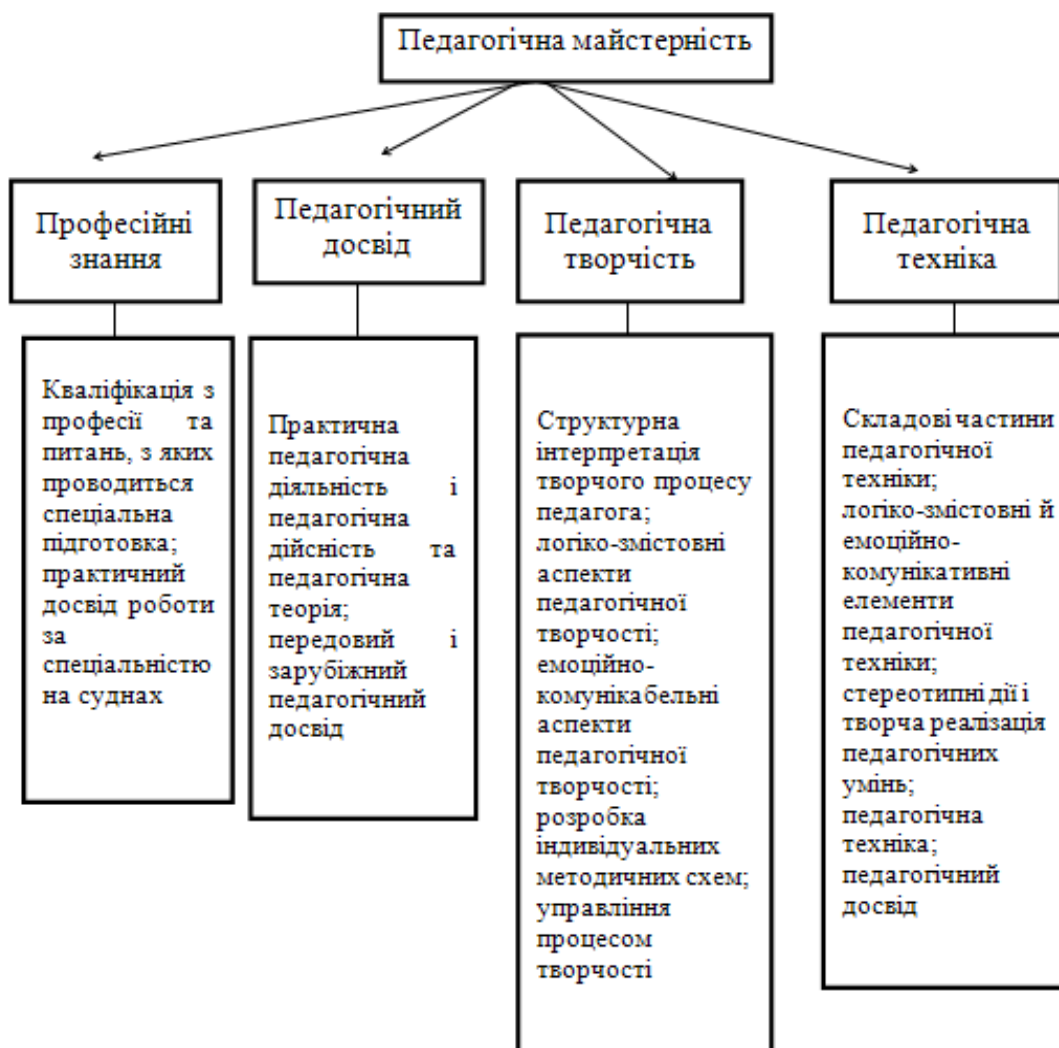
Проблему компетентнісного підходу впродовж життя порушено в Загальноєвропейських рекомендаціях, де наголошено на важливості побудови змісту навчання за таким підходом. Згаданий напрям став пріоритетним у змісті деяких декларацій і рекомендацій Ради Європи і, відповідно, державних документів європейських країн. Наукові напрацювання зарубіжних дослідників щодо професійної компетентності та професійного розвитку (теорія факторів професійного вибору Ф. Парсонса, теорія професійного розвитку Д. Сьюпера, теорія професійного вибору Дж. Голланда, теорія регулювання праці й професійної адаптації Рене Дові та Лофкіст, теорія професійної кар'єри Д. Брауна, та ін.) підтверджують, що проблема професійного розвитку на основі компетентності знаходиться у полі зору наукового аналізу, а її вивчення здійснюється як окрема галузь знань.

На сучасному етапі розвитку педагогічної науки в Україні провідною методологією став компетентнісний підхід, тому українськи вчені (І. Бех, В. Биков, Н. Бібік, В. Кремень, Н. Ничкало, В. Луговий, В. Олійник, О. Савченко, С.

Сисоєва, О. Сухомлинська) розглядають компетентність як здатність здійснювати професійну діяльність на основі поєднання професійних знань, умінь і професійних навичок. Ми також поділяємо думку Ю. Зіньковського та Г. Мірських про те, що «випускники, які отримують професійну практико-орієнтовану освіту повинні мати інші компетенції, ніж майбутні фахівці дослідницько-орієнтованого типу» [262, с. 80].

Слід підкреслити, що особливого значення в контексті підвищення кваліфікації фахівців морського профілю набуває роль викладача, його досвід, вміння донести матеріал до фахівця, що підвищує свій професійний рівень, його ціннісні орієнтації, спрямованість особистості. Дуже чітко на це звертав увагу І. Зязюн, який отстоював думку, що зміст категорії «педагогічна майстерність» на новому етапі дослідження проблеми має віддзеркалювати рівень засвоєних суб'єктом елементів педагогічної культури [263]. За таким підходом є можливість визначити взаємозв'язок між творчим підходом до виконання окресленого завдання та впровадженням сучасних інноваційних наробок у педагогічній практиці підготовки та підвищення кваліфікації.

Значно виражена педагогічна майстерність в індивідуальному досвіді, у використанні сучасних освітніх технологій, а також в розробці оригінальних науково-методичних посібників. (Малюнок 1.)

Малюнок 1.

Формування педагогічної майстерності викладачів курсів підвищення кваліфікації старшого командного складу.

Слід констатувати, що за останній час флот у провідних морських країнах світу зазнав таких істотних змін:

- з’явилися нові типи суден, на яких широко використовуються сучасні засоби ІКТ;
- зросли об’єми, розміри, швидкість сучасних суден та їх технічні, технологічні та експлуатаційні можливості;
- передані на них багато функцій автоматичі, що виконувалися раніше в машинному відділенні моряками та на містку відповідними фахівцями;

– суттєво вдосконалено інформаційне та гідрометеорологічне забезпечення процесу експлуатації суден;

– підсилено увагу природоохоронним пристроям на судах та ін.

Тому сучасні автоматизовані судна потребують для експлуатації висококваліфікованих фахівців, які постійно повинні підвищувати свій професійний рівень шляхом поглиблення, розширення й оновлення знань. Усе це зумовило судовласників звернути увагу до професійної компетентності персоналу морських суден і, в першу чергу, до своєчасного проходження курсів підвищення кваліфікації відповідно мінімальних стандартів компетентності для забезпечення безпеки на морі. У зв'язку з цим виникла необхідність зміни традиційної системи проходження курсів підвищення кваліфікації моряків у системі післядипломної освіти та розробити нову парадигму такої важкої ланки професійного становлення командного складу морських суден, яка б запропонувала нові методологічні підходи та методичні основи формування їх професійної компетентності з використанням сучасних ІКТ у педагогічних системах за спеціальністю 271 «Морський та річковий водний транспорт» та спеціалізацією 271.01 «Навігація та управління морськими суднами» і 271.02 «Управління судовими технічними системами та комплексами».

Зазначимо, що спостерігається така тенденція: 70-80 % дорослого населення Європи перенавчається, отримуючи впродовж життя 7-8 кваліфікацій (спеціальностей), з огляду на це навчання впродовж життя стає провідним при підготовці, перепідготовці та підвищенні професійної кваліфікації населення. Також слід мати на увазі, що у різних регіонах Європи післядипломна освіта (Postgraduate education) тлумачиться неоднаково і неоднозначно – навчання впродовж життя, безперервне навчання (освіта), перманентне навчання, навчання дорослих, (Lifelong learning – LLL; Continuing education; Permanent education; Adult learning відповідно). Однак слід зазначити, що навчання впродовж життя, безперервне навчання (освіта), навчання дорослих, сприймаються як тотожні терміни [264].

На початку розглянемо як у світовому освітньому просторі трактують

післядипломну освіту, що це є система:

- навчання та розвитку фахівців з вищою освітою, яка спрямована на приведення їхнього професійного рівня у відповідність до світових стандартів, вимог часу, індивідуально-особистісних та виробничих потреб;
- удосконалення наукового та загальнокультурного потенціалу особистості, яка реалізується у діяльності спеціалізованих державних або приватних навчальних закладів та засобами самоосвіти і керується державними стандартами відповідно до фаху певних рівнів кваліфікації відповідно до вимог суспільно – економічного та науково-технічного прогресу [265, с. 24-27], [266].

Чинний закон України «Про освіту» у Ст. 18 «Освіта дорослих» п.1 Освіта дорослих, що є складовою освіти впродовж життя, спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки. п.3 визначає, що «складниками освіти дорослих є: післядипломна освіта; професійне навчання працівників; курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації; безперервний професійний розвиток; п.5. Післядипломна освіта передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду; п.6. Післядипломна освіта включає:

спеціалізацію – профільну спеціалізовану підготовку з метою набуття особою здатності виконувати завдання та обов'язки, що мають особливості в межах спеціальності;

перепідготовку – освіту дорослих, спрямовану на професійне навчання з метою оволодіння іншою (іншими) професією (професіями);

підвищення кваліфікації – набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань;

стажування – набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань [267].

Особи командного складу морських суден, згідно вимог Міжнародної Конвенції ПДНВ [268], після закінчення ЗВО морського профілю і отримання диплому відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня, в обов'язковому порядку проходять процедуру дипломування – виконання встановлених міжнародних і національних вимог, необхідних для видачі особам рядового і командного складу робочих дипломів та підтверджень до них, або іншого документа, який дає право на заняття посади на морських суднах. Окрім цього слід зауважити, що встановлені обов'язкові напрями підготовки до дипломування, а саме: напрями підготовки, які визначені в кваліфікаційних вимогах і мінімальних стандартах компетентності осіб рядового та командного складу згідно вимог Конвенції ПДНВ, а також національними вимогами, яким необхідно відповідати особам рядового і командного складу для отримання встановленого кваліфікаційного документу з метою роботи на морських суднах на посаді, зазначеній у документу. Для цілей диференціації «вимог до компетентності», що повинні бути продемонстровані кандидатами на одержання і підтвердження дійсності робочих дипломів. Відповідно до положень Кодексу ПДНВ, а також для уточнення рамок професійних прав та обов'язків осіб командного складу суден. Запроваджена категорія «звання» як допоміжна ознака спеціальності та рівня кваліфікації, що відповідає стандартам рівня теоретичних знань і практичних навичок такі як:

1. Рівень управління (для осіб, що відповідають за виконання обов'язків екіпажем;
2. Рівень експлуатації (для осіб, що забезпечують навігаційну або машинну вахту, виконання робіт з обслуговування судна, вантажних операцій);
3. Допоміжний рівень (для рядового складу, що бере участь у несенні навігаційної або машинної вахти, вахти в порту, у вантажних операціях, обслуговуванні судна та ін.)

Звання відповідних категорій надаються особам, що одержали морську освіту у ЗВО з відповідною структурою і системою підготовки фахівців морського профілю, які забезпечені навчально – виробничою базою, освітньо-

професійними програмами, тренажерним устаткуванням професорсько-викладацьким складом, як мав належну кваліфікацію й досвід практичної роботи на морських судах.

Для одержання наступних за рангом звань (робочих дипломів). кандидату на підвищення, необхідно мати стаж роботи на судні, згідно Кодексу ПДНВ, а також обов'язково пройти у навчальних центрах або у структурних підрозділах ЗВО післядипломної освіти, курси підвищення кваліфікації (у тому числі, при необхідності сертифікаційну і тренажерну підготовку), за програмами, затвердженими в установленому порядку. Курси підвищення кваліфікації повинні включати вивчення змін у відповідних національних і міжнародних правилах щодо безпеки людського життя на морі і захисту навколишнього середовища, враховувати будь-які удосконалення вимог до відповідної компетентності. Відомості про підвищення кваліфікації у ЗВО післядипломної освіти особою командного складу суден визначаються кваліфікаційним атестатом (протоколом), який засвідчує професійний рівень фахівця.

Міжнародний Кодекс з підготовки та дипломування моряків і несення вахти 1978 року (Конвенція ПДНВ) достатньо чітко визначає мінімальні вимоги для дипломування вахтових механіків суден з машинним відділенням, що обслуговується традиційно або періодично не обслуговується, а саме: кожний кандидат на отримання професійного диплома вахтового механіка морського судна з головною руховою установкою потужністю 750 кВт або більше, повинен продемонструвати здатність прийняти на себе на рівні експлуатації завдання, обов'язки та відповідальність, які перелічені в колонці 1 таблиці А-III/1. У свою чергу, рівень мінімального знання, розуміння та професійні навички, які вимагаються для дипломування, перелічені в колонці 2 таблиці А-III/1 [269].

З огляду на це, необхідно визначити деякі особливості організації підвищення кваліфікації суднових механіків при виконанні демонстрації робіт та окреслити педагогічні умови, які забезпечать достатній рівень якості виконаної роботи. За вимогами «Методичних вказівок до виконання розділу «Методи демонстрації», розглянутих та рекомендованих Вченою радою Дунайського

інституту Національного університету «Одеська морська академія» (ДІ НУ «ОМА») протокол №3 від 06. 11.2018 року, чітко вказано, що випускна кваліфікаційна робота фахівця – це його кваліфікаційний ранг на звання, який виконується на завершальному етапі навчання післядипломної освіти. У зв'язку з чим, зазначимо, що судові механіки (кандидати), які планують отримати звання другого або першого розряду, у процесі навчання повинні придбати навички творчо-дослідницької праці, володіти та розуміти не тільки технічні терміни, але й наукові, такі як: об'єкт та предмет дослідження, завдання та гіпотеза дослідження, методи дослідження, етапи дослідження та ін., тому що вони в майбутньому займають у ЗВО посаду викладача або керівника дипломного проекту курсантів. На жаль, фахівці старшого командного складу слабо володіють не тільки термінологією дослідницької роботи, але й основним підходом до розробки творчого пошуку та етапів дослідження, не кажучи вже про експериментально-практичну її частину.

Для наближення виконуваної професійної роботи на судні до творчого пошуку, необхідно на протязі проходження підвищення кваліфікації організовувати виконання практичних робіт з спеціальних дисциплін, а також залікових робіт у руслі підготовки до кінцевого результату – випускної роботи. Така робота повинна проходити під постійним контролем випускної кафедри, яка відповідає за якість професійної підготовки фахівця та його компетентність. Професорсько - викладацькому складу кафедр, який забезпечує підвищення кваліфікації майбутніх судових механіків старшого командного складу, в освітньому процесі, більш приділяти увагу використанню на практичних заняттях сучасних методів навчання з елементами творчої роботи, а саме: імітаційні (моделювальні) методи навчання, специфіка яких полягає у моделюванні різних відносин та умов професійної діяльності на судні при експлуатації енергетичних устаткувань. Вони за своєю сутністю поділяються на:

1. Аналіз конкретних ситуацій, коли задається реальна ситуація, коли кандидати мають виокремити проблему, сформулювати її, визначити, які були умови, які вибиралися засоби вирішення проблеми, чи були вони адекватні й

чому та ін.

2. Вирішення ситуацій, коли моделюється не з'ясована проблема. Кандидати мають не лише сформулювати проблему, а й індивідуально або групою проаналізувати варіанти її вирішення. Після чого організується «малий захист рішень» з подальшим колективним обговоренням з участю викладача:

метод демонстрації компетентності: має надати доказ мінімального знання, розуміння, тобто професіоналізму, що вимагається від майбутньої особи командного складу, визначених у колонці 3 таблиць А – III/1 Кодексу ПДНВ;

методи оцінювання: формуються на основі критеріїв для оцінювання компетентності, які обираються для проведення оцінювання знань і вмінь, що отримав кандидат у процесі вивчення курсу з дисципліни і націлені на перевірку реалізації задач та досягнення мети даного розділу програми підготовки. Такі критерії надані у колонці 4 таблиці А – III/1 Кодексу ПДНВ.

Упровадження ситуаційної методики навчання при підвищенні кваліфікації судових механіків, потребує від професорсько-викладацького складу не тільки теоретичних знань з предмету викладання, але й нового підходу до практичного мислення, що змушує по-іншому думати і діяти, допомагати кандидатам упевнено себе відчувати при вирішенні практичних завдань щодо аналізу можливих екстремальних ситуацій на судні. У даному разі, можливими проблемами виступають: широка демократизація навчального процесу, «розкріпачення» викладача та кандидата, формування у них творчого підходу до вирішення практичних завдань, впровадження елементів творчого пошуку, дотримання професійної етики. Крім того, як сфера творчого підходу у вирішенні виробничих ситуацій, особливого значення набуває вивчення й використання у професійній діяльності раціональних прийомів і методів виконання трудових операцій на судні. Для ефективності виконання випускних робіт кандидатами з впровадженням творчого пошуку, слід виокремити наступні педагогічні умови. Перша педагогічна умова – це необхідність впровадження у навчальний процес вивчення курсу «Основи творчого пошуку», який слід розпочинати приблизно з другої половини курсу. Друга педагогічна умова – розробити змістову модель

вивчення предметів у логічному зв'язку з поступовим наближенням до предметів спеціального курсу. Третя педагогічна умова – розробка змісту курсу «Основи виконання робіт в небезпечних умовах та аварійних ситуаціях» для кандидатів післядипломної освіти. Четверта педагогічна умова – використання тренажерної бази та імітаційних засобів не тільки для відпрацювання практичних навичок кандидатів набутих у процесі теоретичного навчання, але, також, проведення творчого досліджень при експлуатації суднових ДВС. П'ята педагогічна умова – залучення кандидатів на підвищення звання до участі у наукових заходах Дунайського інституту НУ «ОМА» (міждисциплінарні семінари, конференції, круглі столи, вебінари та ін.)

У процесі проведення наукових досліджень встановлено, що методичне забезпечення курсів підвищення кваліфікації фахівців морського профілю для роботи у зонах бойових дій та високого ризику, з нашого погляду, є комплексною програмою взаємопов'язаних структурних компонентів (цілі, зміст, форми, методи, принципи, педагогічні технології, скорегована самоосвітня діяльність, навчально-тренувальні комплекси, навчально-методичне забезпечення, професорсько-викладацький склад, інструктори з тренажерної підготовки, курсанти, кінцевий результат (за мінімальними стандартами компетентності до підготовки фахівців морського профілю згідно вимог міжнародної Конвенції про підготовку та дипломування моряків і несення вахти 1978 року (з поправками) (ПДНВ), що забезпечує готовність майбутніх фахівців старшого командного складу суден для виконання своїх професійних обов'язків у зонах бойових дій та високого ризику. При проектуванні навчально - методичного забезпечення такої підготовки мають також бути враховані сучасні тенденції розвитку інформаційного суспільства, зокрема, такі:

– розвиток штучного інтелекту (*Artificial intelligence*), «машинного навчання» (*Machine Learning*), нейромереж (*Artificial Neural Networks*);

– розвиток технологій хмарних обчислень і віртуалізації, корпоративних, загальнодоступних і гібридних ІКТ – інфраструктур, а також запровадження

технології туманних обчислень (*Cloud Computing and Virtualization, Private, Public and Hybrid Clouds, ICT – infrastructures, Fog Computing*);

- розроблення нових функцій доповненої реальності (*Added Reality*) і забезпечення доступності обладнання для віртуальної реальності (*Virtual reality*);

- широке впровадження чат-ботів (*Chat Bots*) і віртуальних помічників (*Virtual Assistants*);

- накопичення й опрацювання значних обсягів цифрових даних, формування та використання інформаційних баз і систем (*Big Data, Data Mining, Data Bases*), зокрема електронних бібліотек (*Electronic Libraries, Repositories*);

- розвиток користувальних характеристик Інтернету (*Internet of People – IoP*), розгортання топології широкосмугових високошвидкісних каналів електронних комунікацій (*Broadband Communication Channels*), систем формування ІКТ – просторів бездротового доступу користувачів до електронних даних (*Cordless Access to Digital Data, WiFi, Bluetooth, Cellular Networks*);

- розвиток робототехніки (*Robotics*), робототехнічних систем, зокрема, 3D – принтерів і 3D – сканерів;

- розвиток індустрії виробництва програмних засобів (*Software Development Industry*), зокрема, електронних освітніх ресурсів;

- забезпечення сумісності ІКТ – навчальних засобів та ІКТ – додатків, які спроектовані на різних програмно-апаратних платформах (*Compatibility*);

- розвиток мереж постачальників ІКТ – послуг (ринку ІКТ – аутсорсерів), передусім хмарних сервісів (*Cloud Services*) і мережі Центрів опрацювання даних (*Computing Center Network*);

- розвиток систем захисту даних в інформаційних мережах і протидії кіберзлочинності (*Data Security and Counteraction of Cybercriminality*). [271 – 273]

З'ясовано, що для старшого командного складу суден для роботи у зонах бойових дій та високого ризику визнані такі інноваційні технології: ІТ-технології (надають можливість розкриття поведінкової дії особистості в складних та небезпечних умовах, а також уможливорює інтерактивне самостійне засвоєння професійних знань); тренажерна підготовка (найбільш ефективна форма

засвоєння знань за допомогою реального суднового обладнання та імітаційного моделювання ситуацій на судні, накопичення досвіду роботи у невизначених обставинах); проектні (корегують міждисциплінарні зв'язки, сприяють до самостійної роботи з поглиблення теоретичних основ професії, додають креативності набуттю знань); кейси (уможливлюють поєднання теоретичних та практичних складових освітньої програми, знання з компетенціями, підвищують рівень мотивації до роботи у зонах бойових дій та високого ризику); мотивації до виконання поставленої мети з доставки вантажу до місця призначення (забезпечують чітку роботу екіпажу у складних умовах, ранжування відповідальності за прийняття рішення і формування лідерських дій до розвитку кар'єрного зростання).

У разі проведення дослідження з оновлення освітнього процесу на курсах підвищення кваліфікації за умови включення спеціальної та спеціалізованої підготовки, як окремих тренувальних елементів до програм підготовки, є можливість значно підвищити фахову компетентність фахівця, у якому всі небезпечні та екстремальні ситуації, що виникають у зонах воєнних дій та зонах високого ризику, відпрацьовуються на тренувальному обладнанні за спеціальною програмою в реальному режимі. Окрім цього, слід відзначити, що процедури змінюються залежно від конструкції судна, складу команди, зовнішніх умов надзвичайних ситуацій та інших факторів. Кандидати повинні розуміти, що документи ІМО потребують доповнення або зміни, так, рекомендовані дії запропоновані в MSC/Circ.1334 від 23.06.2009 року («Керівництво судновласникам, компаніям, операторам судна, капітанам і команді по запобіганню і придушенню піратських актів та озброєного пограбування, спрямованих проти суден») вже є не актуальними і потребують доповнення.